

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—, Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Marks.

Svoj čas sem veroval vanj kakor v Boga. Misli sem res, da je nam delavcem Mesija, Odrašenik. Študiral sem ga. Spoznal sem ga. Tudi marsikdo izmed vas misli še danes po tolikih debaklih marksizma, da je Marks res prinesel odrešenje delavstvu.

V strašnih socialnih razmerah 19. stoletja je Marks v drzni zamisli zavrgel zasebno lastnino in zahteval upostavitve novega družabnega reda, kjer bo imetje skupno, skupna vsa proizvodna sredstva, enakost med vsemi ljudmi in vsi ljudje en sam srečen, zadovoljen, delavski stan. Posameznik izgine, ni nič, vse je samo družba, skupnost.

Ta ekstremna načela je Marks zasejal iz popolnega pesimizma nad pravičnostjo in nad resnico. Ker ni veroval v Boga, ni priznal nikake odgovornosti pred Bogom, ni priznal nikakega čuta in zavesti odgovornosti pri ljudeh, ampak vse je podredil le hladnemu materialističnemu računu in državni sili, ki bo vladala nad ljudmi. Marks sam je klonil pred zakoni brezčutnega kapitalizma in proglasil ravno te za zadnji smisel in temelj življenja. Kakor kapitalist liberalnega gospodarstva, tako je tudi Marks oznanjal samo boj kot glavni činitelj življenja. Le tisti zmaga, ki ima moč. Zato ni čuda, da se je glasil njegov bojni klic: Proletarci, združite se! Delavci so verovali v silo, delavci so se organizirali, delavci so se borili, delavci so čakali na ugoden trenutek, da upostavijo s silo svoje kraljestvo. Marks upa, da bo tehnika dela dovela do tega, da bodo delavske vrste vedno proletarizirane, da bodo izmognane in da bodo v stalni pripravi konečno planile na dan in v socialni revoluciji ustvarile marksistično kraljestvo na zemlji.

Marksu se je san uresničil. Revolucije so sledile ena za drugo, bile pa so zadušene. Samo ena je uspela, uspela je v Rusiji. Semkaj so se sedaj obrnile oči vsega delavstva sveta. Tu so gledali uresničenje tudi svojih sanj in se pripravljali, da bi tudi drugod prišlo kaj podobnega. Predno pa je to prišlo, so se Marksove sanje razblinile v nič, so delavci sami videli, da so prišli iz dežja pod kap, samo da kap še huje udarja kot dež. Delavci so videli, da boleha marksizem na isti bolezi kakor liberalni kapitalizem. Marksizem je tako pustil delavstvo na cedilu, ker svojega poslanstva ni izvršil. Nasprotno, osvoboditev delavskih slojev je s svojim nastopom preje oviral, kakor pa pospeševal. Marksizem je delavca zopet zaslužil.

Morda bi marksizem prinesel kaj dobrega. Toda kakor je bil početnik Marks židov, tako so bili tudi vedno pozneje v glavnem samo židovi vodje marksizma. Zakaj? Židje hočejo vladati svet s svojim kapitalom. Dokler traja liberalni gospodarski red, ga hočejo izrabljati do kraja in so predstavniki liberalnega gospodarskega reda. Ker pa vedo, da ta družabni red tone in z njim tudi njihova možnost izkoriščanja, so se polastili — za vsak slučaj — tudi marksizma, da bi tudi v morebitni dobi socialističnega družabnega reda dejansko vladali oni s svojim kapitalom, katerega ne bi več dajali vidno in osebno, pač pa pod firmo državnega kapitalizma na razpolago pod pogojem, da oni sami vodijo ta državni kapitalizem. Poglejte v Rusijo, če se ni res tako zgodilo!

In iz tega boja, ki ga na obeh frontah domeni eni vodijo isti židovi, hočemo mi novo res delavsko fronto delavcev samih, svobodnih, ki se bodo dvignili in šli k pravemu rešitelju socialnih razmer — h krščanstvu!

Dražje se bomo vozili po železnici.

S 1. aprilom bo povišana potniška tarifa 10% pri navadnih vlakih, pri brzih pa 5,7—9,1%. Pri potniških vlakih bo III. razred zvišan pri 5 km od 1,50 na 2 Din, pri 40 km od 12 na 13,50 Din, pri 100 km od 30—33 Din. Za brzo-vlake velja povišanje pri razdalji 10 km in bo znašal III. razred od 5,50 na 6 Din, pri 100 km v III. razredu od 55 na 60 Din. Pri povratnih nedeljnih kartah bode znašalo povišanje na manjše razdalje 40%, pri razdaljah 25 km 33% in pri večjih razdaljah 22—25%.

Žaloigra Prevalj.

Kako propadajo naši industrijski kraji.

Dne 3. februarja so razglasili na pre-valjškem sodišču: Na prodaj je kakih 10 kmetij, blizu 50 hiš, okoli 65 ha njiv, 90 ha travnikov, 9 ha vrtov, 19 ha pašnikov, čez 200 ha gozdov — itd., vse skupaj ocenjeno na približno dva in pol milijona dinarjev, na ponudbo pa za en in pol milijona dinarjev. Prodajali bodo na drobno (v 198 skupinah) in sicer od 11. do 26. marca. — Ta razglas je mrtvaški list sedanjih Prevalj. Za nekdanj tako bogat industrijski kraj, ki je dajal stotinam in stotinam lepega zaslužka, se je približala končnoveljavna doba propasti. Saj je včasih delalo v prevaljskih rudnikih, pri plavžih in železarnah nad 700 ljudi. Sto let je trajala za Prevalje ta lepa doba. Vmes so jo kalile sicer razne gospo-

darske stiske, vendar si je kraj vedno še znova opomogel. Sedaj, po sto letih, je vsemu končnoveljavno konec. V Lešah, kjer so nakopali poprej toliko premoga, so zaman prevrtali hribe, da bi odkrili nove žile. Rudnik bode propadel, z njim vred pa je zadela žalostna usoda tudi vse rudniško delavstvo. Ni pomagal niti junaški napor leških rudarjev, ki so hoteli vzeti svojo usodo v svoje roke ter so začeli na svojo roko z rudniškim obratom. Ne morejo vzdržati in tako so prišle Prevalje na boben. Stotine ljudi, ki sedaj že nekaj let životarijo s svojimi družinami v največji bedi in revščini, bodo prisiljene, da se izselijo s trebihom za kruhom ter si drugje poiščejo možnosti, da rešijo sebi in svojem vsaj golo bedno življenje.

Katoliško društvo za obrtni naraščaj.

V Kersnikovi ulici v Ljubljani stoji krasna štirinadstropna zgradba, sezidana po najmodernejših zdravstvenih načelih. V njej bo prostora za 120 vavencev, ki bodo imeli tu stanovanje, vso oskrbo ter nadzorstvo v prostem času. Manjka le še notranja oprema, da bode začel zavod s svojim plodonosnim delom. Zgradili pa nista te stavbe država ali občina, temveč katoliško društvo »Dobrodelnost«. Res ogromna sredstva za zgradbo je zbralo društvo izključno s prispevki zasebne dobrodelnosti. Od leta 1922 se je vršila zbirka, ki je narasla slednjič na tako višino, da se je lahko začelo z zidanjem. Veliko delo tega društva nam je poklicalo v spomin napore katoliških organizacij za vzgojo in varstvo vavencev, da bodo potem v življenju dobri pomočniki in vzgledni mojstri. V Ljubljani so delovali v tem smislu organizacije: Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, Katoliško društvo za vavence, predvsem pa l. 1908 ustanovljeno Društvo za varstvo vavencev, ki je vsako leto poiskalo 70—80 vavencem primerne službe ter je imelo v načrtu zgradbo vaveniškega doma za 300

vavencev. Vojna je društvu načrte prekrizala, uresničila pa jih je sedaj sorodna organizacija »Dobrodelnost«. — Potrebno bi bilo, da bi po vzgledu Ljubljane prišla za delo tudi slična društva v drugih mestih. Povsod so nam potrebni taki vaveniški domovi, zlasti potreben bi bil v Mariboru. Vaveniški domovi bi skrbeli, da dobijo vavenci tako izobrazbo in vzgojo, da postanejo kot ljudje koristni člani človeške družbe, v svojem poklicu pa vestni in večji strokovnjaki. Med vavenci bode mogoče že v mladosti vzgajati vzajemnost v tovarištvu, ki je zlasti v sedanjih časih brezposelnosti tako potrebna ter vsestransko delo v korist splošnih potreb in napredka obrtnega stanu. Nedvomno, da bodo prihajali iz vaveniških domov izobraženi obrtniki, pionirji naših obrtnih in rokodelskih panog, ki bodo povsod dvigali kvaliteto stanja naše domače proizvodnje. Gotovi smo si vsestranskega gospodarskega napredka naše domovine, kadar bodo delovali v našem javnem življenju možje, ki so prejeli podlago v teh domovih!

Koliko je vredna samopomoč.

Če si bo kmet opomogel, bo tudi delavec lažje živel.

Že leta vpije glavni stan naše agrarne države kmet o obupni krizi, ker mora dati svoje produkte pod ceno. Kmet se je že obračal na vsa mogoča mesta, naj se mu bedno stanje vsaj nekoliko olajša, a vsi poskusi po pomoči od zgoraj so bili zastoj. Kar ni šlo s prošnjami, to je prinesla kmetu-trpinu samopomoč. Pobudo za složno samopomoč so dali hrvaški kmeti, ki so sklenili, da svoje živine ne bodo prodajali mesarjem po sramotno nizkih cenah. Posebne komisije so pred vsakim sejmom v Zagrebu, po Hrvaški in Slavoniji določile ceno, pod katero živinorejec goveje živine ne sme prodati. Hrvaški kmetje so se strogo držali dogovora; mesarji in živinski prekupci so bili primorani, da so plačali živino po od kmeta zahtevani ceni. Vzglede hrvaškega kmeta je vzdrnil tudi slovenskega tovariša. Kmečko samopomoč za povzdigo živinskih cen je vzela v roke v Sloveniji

Kmečka zveza. Ugodne posledice kmečke samopomoči so se že pokazale na sejmih v Kranju, Ptuj, pri Sv. Petru pod Sv. gorami in posebno lepo se je to videlo na sejmju v Konjicah 2. marca t. l. Pred konjiškim sejmom 2. marca so plačevali v konjiškem okraju: debele vole po 3—3,50 Din, telice 2—2,50 Din, krave 1—1,50 Din, teleta po 3—3,50 Din 1 kg žive teže. Na sejmju 2. marca so bile dosežene naslednje cene: debeli voli 4—4,50 Din, telice 3—3,50 Din, krave 2—2,50 Din, teleta 4—4,50 Din. Če je šlo na omenjenih sejmih, bo uspelo tudi po drugod; živinske cene bodo porasle in naš živinorejec bo nekoliko lažje zadihal. Če bo s pomočjo složnega nastopa vsaj nekoliko omiljena kmečka kriza, bode to zboljšanje v velik prid delavcu, ki največ trpi pod pritiskom kmečke krize. Zboljšanje kmečkega položaja je lep up, da se bo delavstvu začelo boljše goditi.

Na papirju in v resnici.

Moskovski listi razglašajo v svet, kako veselo je sedaj po Rusiji, ko so odpravljene od leta 1928 veljavne krušne ter druge nakaznice. Objavljene so znižane cene za življenjske potrebščine in višje delavske plače. Sovjetski delavec pa plača v istini danes za 1 kg pšenične moke 1 rubelj 80 kopejk, 1 kg ajdove kaše po 4 rublje 30 kopejk, 1 kg masla po 16 rubljev 50 kopejk. Izvaža Rusija omenjeno moko ter kašo 50—100krat cenejše nego

jo plačujejo doma nižji sloji. Sovjetski delavec zasluži na mesec 150 do 160 rubljev. Po ruskih mestih vlada še vedno stanovanjska kriza radi prepovedi zasebne hišne lastnine. V vsaki sobi stanuje 3—5 stanovalcev. V vsakem stanovanju je 3—6 družin in vse se morajo posluževati ene kuhinje. Še revnejši od delavca je kmet, ki mora oddajati državi po neverjetno nizkih cenah poljske pridelke in si ne more kupiti najpotrebnejšega.

Železniške delavnice hočejo ukiniti!

2000 ljudi bi prišlo ob delo, ali pa bi se morali seliti v Srbijo. — Ogromna škoda, ki grozi Mariboru in vsej Sloveniji.

Mariborske železniške delavnice so največje v državi. Še danes, po tolikih redukcijah in omejitvah, štejejo 1960 uslužbencev, po ogromni večini samih delavcev. In te delavnice bodejo v oči že ves povojni čas gotove ljudi v Belgradu. Velikokrat so že grozili, da jih bodo demontirali in prestavili nekam v notrajnost države. Takrat teh groženj nisimo jemali resno. Kdo si bo upal prevzeti nase tako odgovornost ter predstavljati obrat, od katerega živi danes skoro polovica mariborskega mesta. In vendar je prav sedaj ta nevarnost postala posebno akutna. Na odločilnih mestih v Belgradu se je pojavila vnovič namera, da se morajo mariborske delavnice v doglednem času popolnoma ukiniti. Svoje naziranje utemeljujejo z dvema vzrokoma. Prvič jim leži Maribor preblizu meje in je baje tako najprej izpostavljen sovražnemu napadu; drugič pa so v glavni železniški direkciji tendence, da bi se vsa popravila našega voznega parka centralizirala v eni sami delavnici, kateri bi pomagale še nekatere druge manjše delavnice v bližini, vse druge oddaljeneje pa naj bi se ukinile.

Oba vzroka ne moreta biti merodajna. Prvič je danes pri modernih bojnih sredstvih pri prostranosti naše države prav vse eno, če ležijo delavnice na meji, ali pa recimo kje v sredini Srbije ali Bosne. Sovražna letala jih lahko dosežejo v nekaj ur trajajočem poletu in razbijejo prav tako, kakor če stojijo na meji. Prav tako ne drži, da je potrebno izvesti neke koncentracije voznih popravil. V Kraljevu se že nekaj let gradijo ogromne železniške delavnice, ki se bodo opremile najmoderneje in tu naj bi bilo središče za popraviljanje našega voznega parka. Opremile pa naj bi se po večini s stroji in napravami, ki so že v mariborskih delavnicah, le da bi se še izpopolnila ta oprema z novimi pridobitvami. Zaradi novih delavnic v Kraljevu naj bi se mariborska ukinila. Pravijo, da ne bo potem za mariborsko delavnico dovolj dela, če začne enkrat poslovati ona v Kraljevu, ki bo prevzela nase 30 odstotkov vseh popravil. Pri tem pa se pozablja, da zadostujejo naše železniške delavnice za vsa popravila voznega parka šele zadnja leta, odkar je kriza silno omejila promet ter se je s tem seveda tudi zmanjšala potreba po popravilih. Če pa se časi zboljšajo, bo promet zopet narasel in potem bo država rabila več delavnic, ker bi bila sicer prisiljena, da se zopet poslužuje zasebnih tovarn za popravila lokomotiv in vagonov, ali pa jih pošilja celo na popravek v inozemstvo. Kaj pa bi to pomenilo, se vidi dovolj jasno iz sledečega računa: Izdatki za glavno revizijo lokomotive so znašali v državnih železniških delavnicah 286.000 Din, v zasebnih tuzemskih tovarnah 525.000 Din, v inozemskih pa celo 740.000 Din. Za državo je tedaj silnega pomena, če ima tako urejene delavnice, da lahko sama zmore vsa popravila pri vsakem obsegu prometa.

Kaj bi pomenila prestavitev železniških delavnic za mesto Maribor in za vso Slovenijo, si pa tudi lahko mislimo. Plače uslužbenstva v delavnicah znašajo letno 16.840.000 Din. Ves ta denar ostane v Mariboru, preide v gospodarstvo mariborskega mesta in se pozna povsod: v trgovini, v obrti. Razven tega porabi delavnica na leto za 47.680.000 Din raznega materiala, katerega ji zopet dobavi naša domača industrija in trgovina. S prestavitvijo delavnic bi tedaj vsa Slovenija na mah izgubila skoro 70 milijonov dinarjev letnega dohodka. Nedvomno je to taka izguba, da se mora postaviti vsa slovenska javnost za ohranitev železniških delavnic v Mariboru.

Precej znakov je že, iz katerih se da sklepati, da hočejo mariborske delavnice v resnici demontirati. Že več let se ne iz-

»Delavska fronta«

izhaja vsako soboto zjutraj in stane mesečno Din 3.—, letno Din 36.—. Naroča se pri upravi lista, Maribor, Koroška cesta 1.

vršuje nobenih večjih popravil in investicij, dasi bi bile nujno potrebne. Kakšne so samo higijske razmere v delavnicah! V nobeni drugi tovarni ne bi inspekcija dela trpela takih stranišč in umivalnic, kakor so tukaj, in vendar se nič ne zboljša. V slabem stanu so tudi razne druge naprave. — Drug znak je to, da so delavnice ukinile sprejem vajencev, ki so pač vedno tvorili glavni kader za bodoči naraščaj. Govori se tudi, da bo v kratkem prestavljenih več sto delavcev-specijalistov v Kraljevo. Vse to so znaki, ki jih delavstvo spremlja z veliko bojaznijo.

Kaj pa delavstvo, nastavljenici železniških delavnic? Zograj smo navajali gospodarske vzroke, ki govorijo proti premestitvi delavnic iz Maribora. Pa ne samo gospodarski vzroki, v prvi vrsti moramo biti proti ukinitvi mariborskih železniških delavnic zaradi nastavljenecv samih. Gotovo vseh ne bi prestavili k novi delavnici v Kraljevo in nad 1000 bi jih bilo ob zaslužek in kruh. Vsi so družinski očetje in imajo žene in otroke. Za vse te bi to bila silna katastrofa. Pa tudi oni, katerim bi nudili službo v Srbiji, kaj naj počnejo? V

dolgi letih trudapolnega dela so si ob beraških plačah pristradali toliko, da so si kupili kje v bližnji mestni okolici malo hišico in ped zemlje. To jim je vse in jim je silno veliko, saj so vsak drobec zemlje preprijali s svojim znojem. Tega sedaj ne morejo kar tako pustiti ter iti na tuje, med tuje ljudi, pod tujo streho. Za vse te rezeve, ki danes ne zaslužijo v delavnicah niti skoraj za življenje, se moramo prav odločno potegniti. Še te skorje kruha se jim ne sme odvzeti.

Kaj naj bi se napravilo z mariborsko delavnico? Podredi naj se ljubljanski železniški direkciji, kakor so že ostale podrejene direkcijam, na katerih teritoriju stojijo. Ljubljansko železniško ravnanstvo bo na ta način imelo direkten vpogled v poslovanje, večji vpliv na razmere. V Sloveniji imamo tako razvit železniški promet, da brez večje delavnice ne more brez hibe obratovati. Če bo imela pri mariborski delavnici glavno besedo ljubljanska direkcija, potem se bo to kmalu poznalo tudi pri poslovanju, zlasti pa še pri osebnih zadevah.

Prepričani smo, da bodo nastavljenici mariborskih železniških delavnic, ki se bodo potegnili za svoj obstoj ter zahtevali, da se obrat ne ukine, našli podporo pri vsej slovenski javnosti. Podpri jih bodo pa tudi naši zastopniki v vladi in naši voditelji, in upajmo, da bodo uspeli!

Politične vesti.

Narodna skupščina. Odkar se je izselila iz narodne skupščine opozicija, se razvija delo v naglem tempu brez zaprek. Skupščina obravnava proračun. Dosedaj so bili sprejeti proračun prosvetnega ministrstva ter pravosodnega ministrstva. Oba ministra sta podala pred skupščino obširne ekspezeje o položaju v njihovih resorih ter o načrtih za bodoče delo. Proračuna sta bila skoro brez debate sprejeta v predloženem osnutku. — Proračunska debata bo v narodni skupščini končana v torek dne 10. t. m. Proračunska debata se bo vršila v podrobnostih v sledečem redu: V petek dne 6. t. m. se bodo pretresali proračunski predlogi za finančno, zunanje in notranje ministrstvo; v soboto dne 7. t. m. se bo proučil proračunski predlog za ministrstvo za vojno in mornarico, za gradbeno ministrstvo, za prometno ministrstvo in za ministrstvo za pošte, brzojav in telefon. V ponedeljek dne 9. marca bo proračunska debata za kmetijsko ministrstvo, za ministrstvo za trgovino in industrijo, za ministrstvo za gozdove in rudnike, za ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje in za ministrstvo za telesno vzgojo naroda ter rezervni krediti. V torek dne 10. marca se bo pretresal proračunski predlog državnih dohodkov iz finančnega zakona.

Velik odmev govora dr. Kreka. V nedeljo se je vršilo v Belgradu veliko zborovanje JRZ, na katerem je govoril tudi minister g. dr. Krek. Večji del svojega govora je minister dr. Krek posvetil takozvanim »hura nacionalistom«, torej tistim, ki so se vedno trudili, da so oblatili slovenski narod kot protidržaven in razdiralen. Podal je pregled borb slovenskega naroda za zedinjenje pod vodstvom Janeza Ev. Kreka in sedanjega voditelja dr. Korošca v težkih časih pod Avstrijo, in pokazal vso iskrenost, s katero so se Slovenci oklepali vseskozi do današnjih dni svoje jugoslovanske države. Med drugim je rekel, »da je lahko biti danes nacionalist, ko nam je Bog dal nacionalno državo, ko živimo v naši domači hiši, kjer so pokopane kosti naših najboljših sinov.« Svoj govor je minister dr. Krek zaključil s temile besedami: »Mi Slovenci ljubimo svoj lastni jezik, svojo slovensko tradicijo, svoje običaje in vso našo kulturo, toda mi ljubimo naše prav tako, kar vi Srbi ljubite, kar je vaše. Zakaj bi se lagali? Vi ste Srbi, mi smo Slovenci in oni so Hrvatje. Toda mi smo vsi bratje. Ob istem času, ko ljubimo vsak svoje, spoštujemo vsak svoje. Mi Slovenci smo bili vsak trenutek in ostanemo pripravljani tudi naprej delati kot bratje s popolno zvestobo vsako jugoslovansko delo. Mi Slovenci si predstavljamo razmere takole: Jugoslavija je krasna dežela. Kakor vrt je, kjer gre več drevedov z različnimi nasadi in rastlinami, kjer cveto raznobavne cvetlice vseh oblik in vonjav — in vendar je v tem vrtu isti zrak in ga oživlja isto solnce. Tako smo tudi mi Srbi, Hrvati in Slovenci z različnimi navadami, željami ter pojmovanjem, tako da vsi skupaj tvorimo Jugoslavijo. Vse nas veže isti jugoslovanski ideal. Mi vsi smo zvesti in iskreno vdani enemu narodnemu kralju, mi vsi cenimo v tej državi našo nedeljivo domovino Jugoslavijo.« Govor slovenskega ministra je zelo živo odmeval v naši javnosti. Vsi srbski listi so ga prinašali do-

besedno in izražajo v komentarjih svoje priznanje.

Za češkoslovaškega zunanjega ministra je imenovan dr. Krofta, ki je bil že deset let pomočnik zunanjega ministra dr. Beneša. Dr. Krofta ne pripada nobeni češkoslovaški stranki. Njegovo imenovanje je pozdravila vsa češkoslovaška javnost.

Slovaška dobi avtonomijo. Pogajanja češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Hodže, ki je sam Slovak, z voditeljem Slovakov dr. Hlínko bodo najbrže v kratkem ugodno zaključena. Razen posebnega ministrstva za Slovaško in direktne zakonodajne pravice slovaškega deželnega zbora, bodo vse druge zahteve Slovakov sprejete. Slovaki dobe tudi ministrstvo za izenačenje zakonov, deželni zbor z delno lastno zakonodajo (v okviru državnih zakonov) in pravice predsednika Slovaške bodo bistveno povečane. Slovaška bo torej v glavnem dobila dejansko, ne pa tudi formalno avtonomijo.

Nemško-poljska pogajanja glede povrnitve nemških dolgov za prevoz skozi poljsko ozemlje so se končala brezuspešno. Poljski listi zahtevajo zato, da izda poljska vlada najstrožje represalije. Zanimivo je, da piše vladni list »Kurier Codzienny«, da je z Nemčijo trajno sodelovanje nemogoče in da ni misliti na to, da bi se mogla obnoviti nemško-poljska prijateljska pogodba.

Nemci in Italijani. Francosko časopisje javlja, da bo v najkrajšem času podpisana pogodba med Nemčijo in Italijo, ki bo povsem podobna poljsko-nemški pogodbi, ki je bila sklenjena pred dvema letoma. Po nemško-italijanski pogodbi se bo Nemčija zavezala, da bo spoštovala deset let neodvisnost Avstrije, kakor se je odpovedala za isto dobo v pogodbi s Poljsko Pomorju.

Francoske parlamentarne volitve bodo 19. aprila t. l. ožje volitve pa 26. aprila.

Italijani gospodarji položaja v Abesiniji. Po poročilih iz Rima so italijanske čete povsem razbile abesinsko severno fronto, ki glede resnega odpora sploh ne pride več v poštev. Po prebitju abesinske bojne črte južno od Makale in po zmagovitem napredovanju italijanskega desnega krila je maršalu Badogliju takorekoč odprta pot v Addis Abebo. Na južnem bojišču je pričakovati vsak čas izbruh ofenzive italijanskega generala Grazianija. Italija je razglasila svoje nenadne zmage celemu svetu in so Italijani prepričani, da bo sedaj vojne kmalu konec.

Japonski vojaški prevratni poskus je bil hitro udušen. Puntarsko vojaštvo se je udalo, ker je bilo čisto obkoljeno od vladi zvestih čet in mornariških strelcev. Cesar je odpustil navadnim vojakom upor, v katerega so bili zapeljani od 18 oficirjev, ki so izvršili koj po predaji samomor. Po končanem uporu je poveril mikado sestavo nove vlade knezu Konoya, voditelju desničarjev in predsedniku gornjega doma. Knez je mandat vrnil, cesar doslej ne pomni na Japonskem. Obenem je tudi vrhovni vojaški svet podal ostavko v znak protesta proti načinu reševanja vladne krize, ker izgleda, da mikado nikakor ne bo upošteval zahtev vojaških krogov, da se jim zagotovi odločen vpliv v novi vladi.

Domače vesti.

Za novega kanonika lavantinskega stolnega kapitlja je imenovan g. dr. Alojzij Osterc, ravnatelj dijaškega semenišča v Mariboru.

Avstrijci tihotapijo klateže čez mejo. Avstrijci so nekajkrat poskušali, da bi spravili čez mejo po odgonu razne mednarodne klateže, ki nimajo nikjer na svetu prave domovine. Naše oblasti so se seveda takih gostov branile ter jih niso hoteli sprejeti. Tihotapijo jih na takih mestih, ki slučajno od naših stražnikov niso opazovana. Avstrijski obmejni organi poženejo klateže na našo stran. Zadnje čase so spravili na naš teritorij mnogo takih oseb, ki so jih potem nasi orožniki v obmejnem pasu prijeli. Avstrijci se sedaj teh ljudi branijo in jih nočejo sprejeti nazaj.

Sportne takse bodo znižane. V novem proračunskem letu se bodo znatno znižale sportne takse, ki so doslej zelo ovirale razvoj našega sporta.

Podraženje kruha ni upravičeno. Pekovski mojstri v naših mestih po vrsti poskušajo zvišati cene kruha. V Ljubljani so ga podražili za 25 par pri kg, v Zagrebu in Ptuj so ga poskušali dvigniti celo za 50 par. Tako podraženje ni umestno, ker so strokovnjaki izračunali, da delajo peki z dobičkom do 2 Din pri kg kruha, režije pa so radi neznatni plač pomočniškemu osebju neznatne. Večina plač se suče okrog 50—70 Din na teden poleg prostega stanovanja in hrane. Zato pa delajo pomočniki po noči in po 10—14 ur na dan. Čisti mesečni dohodek pekovskega mojstra, ki prodaja na dan 300 kg kruha, znaša na mesec 9495 Din. To pa je že lep dohodek, od katerega se dandanes da živeti!

Strokovna organizacija poljskega delavstva se pripravlja ter je tozadnja objava izzvala živahen odziv. Nekateri pa napočno tolmačiti obseg nove organizacije in mislijo, da je namenjena tudi kmečkim posestnikom in gospodarjem. To pa ne drži. Strokovna zveza kmečkega delavstva je namenjena le delavcem, ki se preživljajo v poljedelstvu z najemnim delom. Člani zveze morejo postati torej kmečki hlapci ter dekle, poljski uslužbenci na veleposestvih, vrtnarski pomočniki, viničarji itd. Kmečki gospodar ne more postati član zveze. Gospodarji ter posestniki imajo svojo lastno stanovsko strokovno organizacijo »Kmečko zveza«, ki ji je predsednik g. Brodar Janez. »Kmečka zveza« je zastopnica interesov gospodarjev, »Strokovna zveza poljskega delavstva« pa bo zastopala interese poljskih delavcev in delavk. — Pripravljalni odbor Strokovne zveze poljedelskega delavstva, Ljubljana, Tyrševa cesta 29 (Gospodarska zveza).

Vlagatelje je oškodoval za milijone! Lani novembra so bile odkrite sprva v manjšem obsegu sleparske špekulacije s hranilnimi knjižicami. Nadaljnja preiskava pa je obšla skoroda vso Slovenijo in še druge kraje izven nje. V milijonsko afero je zapleten kot glavni akter in organizator posredovalec Jože Grašek, ki je imel svojo pisarno v Ljubljani ter je imel povsod razpredene svoje kupčije, ki so mu jih dovajali njegovi plačani priganjači. Zaradi sleparij s hranilnimi knjižicami je bil Grašek 21. novembra lani aretiran in izroččen sodišču. Pri okrožnem sodišču je bila nato uvedena kazenska preiskava, ki še do danes ni končana, kajti dnevno prihajajo nove prijave in ovadbe proti Graškemu ter je njegova zadeva postala prav komplicirana. Metoda njegovih špekulacij je obstajala v bistvu v tem, da je lastnikom knjižic obljuboval mnogo višje odstotke, kakor so bili za vloge gotovih denarnih zavodov določeni v neoficijelnem tečaju. Sprejemal je Grašek knjižice in lastnikom plačal le gotov znesek na račun, zavezal pa se je, da bo ostanek plačeval v obrokih. Tri leta je prekladal svoje špekulacije. Doslej je znano, da je nad 150 vlagateljev oškodovanih za približno dva milijona dinarjev.

Proračun celjske občine predvideva Din 14.709.952 izdatkov in prav toliko dohodkov. Izdatki se bodo krili s 50% doklado, poleg tega pa je predvidena še 5% doklada za zaposlitev brezposelnih in 3% gasilska doklada. Na novo se je upeljala uvoznina, odpadel pa je kuluk, dočim so vse druge davščine ostale iste.

Naval v celjsko bolnišnico. Od novega leta naprej se je zdravilo v celjski bolnišnici že 1360 bolnikov — mnogo več, kakor prejšnja leta v istem času. Bolnišnica je jedva zmogla tak naval.

Gradnja vseučiliške knjižnice. Letošnjo pomlad se bo pričela graditi v Ljubljani vseučiliška knjižnica, ki je za razvoj naše slovenske univerze nujno potrebna. Državna hipotekarna banka je za to knjižnico že odobrila posojilo 7.500.000 Din. Knjižnica se bo zgradila na prostoru nekdanjega knežjega dvorca nasproti poslopja Kmetijske družbe.

Zrtev usodne avtomobilske nesreče. V nedeljo zvečer je povozil v Ljubljani mestni zdravnik dr. Debeljak s svojim avtomobilom 44 letnega slugo rudarskega glavarstva v Ljubljani Ivana Usarja. Avtomobilist je zavozil v Usarjevo družino ter podrl na tla troje oseb. Dočim sta Usarjeva žena in sin dobila le lažje poškodbe, je obležal Ivan Usar na mestu mrtev. Dr. Debeljaka je policija aretirala in spravila v zapor.

Nesrečna usoda dveh dvojčic. V Ljubljani se je zastupila s plinom 48 letna Minka Vovk. Ko je o tem zvedela njena sestra Ivanka Burja, ki je bila dvojčka pokojne Minke, se je še sama zastupila s plinom.

Proračun Velike Ljubljane. Lani se je Ljubljana povečala za znaten obseg. Okolica se je priključila mestu in zaradi tega je tudi novi proračun, ki je bil te dni razgrnjen, znatno višji od prejšnjih. Redni izdatki so predvideni v višini 103.760.000 Din (za 18.038.000 Din več kot lani), med izrednimi izdatki pa sta predvidena zneska za regulacijo Ljubljanske 2.523.374 Din in za zgradbo bežigradske šole Din 5.000.000, ki se bosta krila z najetjem posojila. Skupni dohodki proračuna so brez mestnih podjetij znašali lani 45.602.300 Din, letos pa so narasli na 58.157.400 Din. Zvišanje dohodkov gre na rovaš pritegnitve okolice, potem pa tudi na rovaš zvišanih davčnih, taksnih in trošarinskih postavk. Dohodki mestnih podjetij so predvideni s 46.026.200 Din.

Elektrifikacija Dolenjske je stopila v odločilen položaj. Posebna komisija banske uprave si je že ogledala terene od Grosuplje do Višnje gore, Trebnjega, Mokronoga, Tržiča, Sevnice in Radeč ter proučila načrte za elektrifikacijo. Takoj ko bodo načrti odobreni, se prične s polaganjem električnih vodov.

Tudi šmarski okraj se elektrificira. Komisija banske uprave bo dne 12. marca pregledala teren med Celjem in Rogatcem ter proučila načrte za elektrifikacijo na tej progi.

Novo ravnateljstvo SUZOR-ja. Včeraj je bilo imenovano novo ravnateljstvo za zavarovanje delavcev, katerega so pričakovali že več mesecev. Imenovani so bili večinoma novi člani iz obeh skupin delodajalcev in delojemalcev. Proti staremu odboru so se že dolgo javljala po časopisju nasprotovanja, ker je prišel Suzor po krivdi uprave v težek finančni položaj. Javnost je najbolj napadala predsednika Viljama Haramina in so tudi zdaj nezadovoljni, ker je bil Haramina ponovno imenovan v upravo. V ostalem pa so skoro vsi člani uprave novi. Prvikrat je dobilo svojega zastopnika v glavni upravi tudi društvo Merkur. Izmed Slovencev sta bila imenovana iz vrste delodajalcev industrijalca Anton Rojina in Ivan Avsenek. Iz vrst delojemalcev pa Viktor Kozamernik in Josip Lekan. Naloga novo imenovanega ravnateljstva je edino ta, da pripravi vse potrebno za nove volitve in poenostavi tudi volilni red. Pričakujemo pa tudi, da bo novo ravnateljstvo odpravilo okorni birokratski sistem, ki se je bil vselil v SUZOR.

Zastavljavnice izkoriščajo siromaka. V Zagrebu je policija pregledala razne tajne zastavljavnice ter ugotovila, da silno izkoriščajo najsiromakejšje sloje prebivalstva. Te zastavljavnice so sprejemale v zastavo tudi razne listine in legitimacije.

Proračun savske banovine. Banovinski svet savske banovine je sklican za 9. marec. Novi proračun znaša 176.056.482 Din in je za okoli 734.000 Din manjši kakor prejšnji. Za zgradbo novih šol bo banovina najela posojilo 8 milijonov dinarjev. Vir novih dohodkov za banovino bo predvsem 25% doklada na luksuzni davek, ki bo vrgel okoli 2 milijona in pol Din, ter trošarina na izgotovljeno tovarniško obutev in obleko, ki bo vrgla okoli 1 milijon 700.000 Din.

Cloveška lahkovernost. V Zagrebu je neka ciganka ogoljufala bogato gospo za več deset tisoč dinarjev. Ciganka je ženi natvezla, da bo v kratkem umrla, če ji ne izroči vse svoje zlatnine. Ženska je res verjela ter dala ciganki vse zlate predmete, ki jih je posedovala.

Francoskega goljufa prijeli v Zagrebu. Pred nekaj tedni je poneveril v Parizu bančni blagajnik Lucien Maurice okoli 600.000 frankov. Pregovoril je tudi svojo prijateljico Marto Renon, ki je službovala v nekem drugem podjetju, da je vzela 60.000 frankov iz blagajne ter pobegnila skupno z njim. Francoske oblasti so zaman iskale oba begunca in banka se je nazadnje obrnila na slovitega zasebnega detektiva Amisa, ki ga nazivajo »pariški Sherlock Holmes«. Detektiv je kmalu dočkal, da sta oba goljufa pobegnila iz Francije na Balkan. Potoval je za njima v Bukarešto in Belgrad, povsod pa je pri-

šel že prepozno, ker je prebrisani parček poprej že ušel. Ko je prišel detektiv Amis v Beograd, pa so mu, kar tam na policiji povedali, da je oba goljufa prišla zagrebška policija, ko sta stanovala v nekem zagrebškem hotelu.

To je bila plemenita žena. V Kninu je umrla 80 letna vdova Tonka Vujatović, ki je vse svoje imetje, katerega cenijo na več kot 5 milij. dinarjev, zapustila v dobrodelne namene. Ustanovila je fond, ki nosi njeno ime, iz katerega bodo prejemale štipe dije učenci srednjih in visokih šol doma iz Knina. Eno svojo hišo je zapustila cerkveni občini v Kninu z vso opremo. Svojo zemljo, njive in vinograde pa je porazdelila med one, ki so obdelovali to zemljo. V svoji oporoki pa tudi ni pozabila na svojo služinčad, katero je tudi bogato obdarila. Pokojnica je bila zelo izobražena žena in je svoje imetje zapustila v ta namen, da se bodo mogli izobraževati otroci najsiromašnejših, katerim se sicer radi revšične zapirajo pota do višje izobrazbe.

Tujski promet sta »pospeševala«. Po našem Primorju sta potovala zadnje mesece dva tujsca, ki sta se izdajala za propagandna uradnika madjarskega železniškega ministrstva ter sta se dogovarjala s hotelirji, kako bodo madjarski letoviščarji prihodnje poletje preplavili celo Dalmacijo. Seveda sta bila v vseh hotelih dobrodošla gosta, ki sta živela zastoj, pa spravila tudi lepe jurje v žep. Sedaj se je izkazalo, da sta bila to dva navadna mednarodna goljufa. Enega so aretirali, drugi je pa ušel.



Sovjetska diplomacija je last vsega delavstva. To besedo je napisal te dni neki delavec in nam je poslal Fronto nazaj, češ, da je ona edina prevzela v Sloveniji boj zoper marksizem. Iz tega vidimo, da delavstvo prav nič ne loči med komunizmom in socijaldemokracijo. Vse delo socijaldemokracije je samo maskirana priprava za komunizem. Nadalje pa delavstvo samo tudi izpoveduje, da do danes ni bilo delavskega tiska, ki bi delavstvu tako odkritosrčno povedal, kako je z marksizmom. Tak dopis nas potrjuje, da smo oni delavci, ki vidimo v marksizmu našo nesrečo, na pravi poti, ko hočemo, naj delavstvo izpregleda!

Marksizem je najhujši kapitalizem. Nekateri naši prijatelji pravijo, da bi naj več pisali zoper kapitalizem. Pravilno! Moramo pa najprej razkrinkati tisti kapitalizem, ki prihaja skrit pod masko marksizma, ker je ta najbolj nevaren. Kapitalizem, ki je pri nas doma, je že znan in se borbati proti njemu vrši in smo mi tudi že posegli v to borbo in še bomo, treba je razkrinkati predvsem oni kapitalizem, ki ga delavstvo še ne pozna, v čigar mreže se pa lovi. Odkar so boljševiki vpejali stahanovski način dela, so najhujši izkoriščevalci delavstva.

Avstrijski marksisti imajo v Mariboru svoje glasilo. Vsem je znano, da v Avstriji marksisti ne smejo izdajati nobenega glasila. Ves ta čas jim streže poleg listov iz

Češke tudi mariborsko nemško glasilo »Volksstimme« kot njihovo glasilo. Zato dosledno v vsaki številki poročila iz Avstrije.



ŽELEZNIČARJI ZAHTEJO IZPOPOLNITEV ZDRAVNIŠKE SLUŽBE V MARIBORU.

Stara želja mariborskih železniških uslužbencev je, naj bi se zdravniška služba v Mariboru izpopolnila. S smrtjo dosedanjega železniškega zdravnika g. dr. Drascha je to vprašanje stopilo zopet v ospredje. Mesto, ki je postalo s smrtjo dr. Drascha izpraznjeno, bo treba na vsak način zasedati. Zakaj pa se ne bi ustanovilo v Mariboru še eno mesto in sicer: »namestnika šefa zdravniške oblasne uprave železniške bolniške blagajne v Ljubljani«. Veliko razlogov je, ki govorijo za to, in med temi so tudi koristi železniške uprave same. Koliko bi si prihranila na potnih in itd., če bi imel zdravniški šef v Mariboru svojega namestnika in zastopnika. Še večje koristi bi imelo od tega železniško osebje. Maribor je drugo največje mesto v naši banovini in presega po številu železničarskega osebja Ljubljano. Vsi železničarski uslužbenci iz Štajerskega imajo znatno bližje v Maribor, kakor v Ljubljano, osebno še oni iz Prekmurja in iz Dravske doline. Kako hvaležni bi bili, če bi si lahko prihranili dolgo pot v Ljubljano in stroške, ki so s tako potjo zvezani. Osebno ubogi bolniki, ki se morajo voziti k nadpregledu k šefu zdravniškega splošnega zdravniškega šefa v Ljubljani mnogotere funkcije, ki bi se lahko prenesle za Maribor in njegovo območje na namestnika v Mariboru. To so: sprejem kandidatov v železniško službo, pregled bolnikov po daljši bolezni, ki se prijavijo za zdravljenje v zdraviliščih, pregled uslužbencev, ki prosijo za upokoje, pregled uslužbencev, ki prosijo za prestopitev v drugo panogo železniške službe in sploh vsak nadpregled uslužbencev. Mariborski železniški uslužbenci smatrajo, da je njihova zahteva po izpopolnitvi zdravniške službe v Mariboru upravičena in pričakujejo, da jo bo železniška uprava upoštevala.

BREZVESTNO VZNEMIRJANJE IN RAZBURJANJE ŽELEZNIČARJEV.

Gradbena zadruga železničarjev na Dunaju je v predvojnih letih zgradila v Mariboru za svoje osebje dve veliki stanovanjski hiši v Betnavski ulici, v kateri prebiva 48 strank in v Kežarjeva ulici s 14 strankami. Upraviteljstvo teh hiš je imel po prevratu vpokojeni železničar Slomšek, dokler ni bil postavljen upravni odbor in komisariat. Danes pobira najemino kot vrhovno nadzorstvo mestna občina in sicer g. inženjer Vičar. Pravni zastopnik obeh hiš je mariborski odvetnik g. dr. Brandstätter. Hiši sta še vedno last zgoraj omenjenega društva na Dunaju, kjer je imela svoječasna južna železnica svoj sedež. Pogrebno društvo ma-

riborskih železničarjev je že obljubilo, da bo kupilo obe hiši. Kljub poganjanjem med tem društvom in Dunajem snuje nacionalistični železniški uradnik neko posebno zadrugo za odkup hiš. Ta zadruga, za katero že pobirajo denar, zahteva kot odkup za eno sobo ter kuhinjo 17.000 D, za dvosobno stanovanje pa 24.000 Din. Za omenjeno zadrugo pridobljene stranke hodijo gledat stanovanja in se ve vzemirjajo že v teh hišah od leta 1914 stanujoče, katerim grozi nevarnost, da bi res lahko postali lepega dne brez strehe. Zgodilo se je že, da se je 75 let stara žena zgrudila, ko je dobila poset oglednika stanovanja, za katerega je že toliko žrtvovala. V zadevo bode morala posesti mestna občina, sicer bo prišlo lepega dne do pravih pretepotov radi zahrbtnih mešetarije zadruga, ki bi le rada zaslužila in ne pomagala. Še je čas, da se prepreči kakšna večja nesreča in vrne starim strankam mir ter zavest, da ne bodo oškodovane in po tolikih letih plačevanja najemnin na — cesti!



Jesenice. Za v petek 21. febr. 1936 napovedano delavsko zborovanje se je vršilo v soboto 22. februarja popoldne ob 4., ker je bila intervencija radi dobrih delavcev izvršena na ravnanstvu šele ta dan dopoldne. G. tehnični ravnatelj ing. Leo Dostal je še odsoten, zato se glede redukcije 46 delavcev, katerim je potekla služba 1. marca, ni moglo storiti drugega, kot intervenirati, da se prizadetim podaljša odpoved za 1 teden. V tem času se bo vrnil g. tehnični ravnatelj in delavski zastopniki upajo, da se bo zadeva ugodno ali vsaj povoljno rešila. — Delovni red. Mislil je zborovanja. Radi novega delovnega reda so strokovne organizacije poslane najprej pritožbo na ravnanstvo podjetja. Podjetje je že dalo odgovor. Ono trdi, da na delovnem redu niso potrebni podpisani delavskih zastopnikov. Pravi, da zakon dovoljuje izdajanje delovnega reda, ne da bi se prej zaslusila delavske zaupnike. Res. Obrtni zakon pa tudi dovoljuje, da se lahko delovni red vključuje v kolektivno pogodbo. Tega se je podjetje tudi hotelo poslužiti in apaslo v § 16. točka 1. novega delovnega reda: »Ta delovni red je sestaven del delovne in mezdne pogodbe med podjetjem in delavstvom ter veže enako obe strani.« Vsa pogodba in tudi kolektivna pa je brez obojestranskih podpisov neveljavna. V čl. 15. točka 1. kolektivne pogodbe pa je napisano: »Vprašanja, ki niso pogodbeno urejena, se lahko urejajo z dodatki k tej pogodbi, ki se uveljavijo na podlagi zapisnikov, podpisanih od predstavnikov Kranjske industrijske družbe in od zastopnikov vseh treh delavskih organizacij.« Točka 2. se glasi: »Na isti način se lahko uveljavijo tudi vsakršne sporazumne dopolnitve in izpremembe v določbah te pogodbe, ki bi se izkazale kot potrebne.« Točka 4. se pa glasi: »Dodatki, uveljavljeni na podlagi prvega ali drugega odstavka tega člena, postanejo sestaven del pogodbe. Torej enostavno diktiran delovni red nikakor ne more postati sestaven del kolektivne pogodbe. Da je bilo podjetje pripravljeno izdati delovni red v sporazumu z delavstvom, priča to, ker je podjetje svoječasno sprejelo v proučitev 2 osnutka od delavskih zastopnikov. Ko se je pred leti zahtevalo, da se izda delovni red se je podjetje izgovarjalo, da ministrstvo še ni predpisalo obrazca. A sedaj je šlo brez njega. Delovni red do 22. t. m. tudi še ni bil poslan Delavski zbornici. Torej tudi ni bil pravčasno odposlan na pristojna mesta. Nekdo se je izrazil, da je tak delovni red mogoč edino le v fašistični Italiji, kjer je popolnoma zatrt vsak čut demokracije. Delavstvo želi tak delovni red, ki bo po obratih odpravil nepotrebne šikane, tak delovni red, ki bo delavstvu dal tudi nekaj pravic, ne pa samo dolž-

nosti. — Odpust. 25. febr. je bilo na 14 dni odpovedano službeno razmerje 30 »Slogradovim« delavcem, ki so posojeni KID. — Nezgode. V martinarni pri ponvi je 25. febr. popoldne zlo milo desno roko 31 letnemu delavcu Francu Poljanšu s Potokov, občina Koroška bela.



Težave trboveljske občine. Ker se je znala rudniška družba otresti skoro vseh davkov, se je znašla trboveljska občina v silni nepreliki. Predpis državnih davkov, ki je pred nekaj leti znašal še 4 milijone, je letos padel na komaj pol milijona Din. Potrebe pa zaradi socijalne bede vedno bolj rastejo. Trboveljska občina radi tega skoro ne bo mogla zadostiti vsem svojim obveznostim tako, kakor bi morala. Tako potem propada zaradi nekaj delničarjev ves kraj.

Bratovske skladnice. Koncem l. 1935 so obstajale bratovske skladnice v Celju, Hrastniku, na Jesenicah, v Kočevju, Krmelju, Laškem, Ljubljani, Rajhenburgu, Ravneh, Štoreh, Trbovljah, Velenju in v Zagorju. Število pri bolniških blagajnah teh 14 bratovskih skladnic zavarovanih članov pa je znašalo: članov 22.104 (izmed teh aktivnih članov: moških 10.342, ženskih 392; upokojencev: moških 1317, ženskih 53) in svojcev 24.407 (izmed teh aktivnih članov: moških 7439, ženskih 14.886; upokojencev: moških 514, ženskih 1568). Od te velike množice zavarovanih članov je bilo v članov 17.290 (predlanskim 16.785), svojcev 27.791 (predlanskim 25.088), umrlo pa je članov 71 (predlanskim 77), svojcev 201 (predlanskim 192). Te številke so zelo visoke glede na število članstva, ki se je zmanjšalo lani v primeri z l. 1934. pri članih komaj za 76, pri svojcih pa za 171. Kažejo nam, da naši rudarji in plavžarji čedalje huje bolujejo.

Kaj je z rudarskimi pokojninami? Velikansko razburjenje je povzročila med rudarskimi upokojenci vest, da se hoče rudarskim novoupokojencem pokojnina znižati za precejšen odstotek. Iz verodostojnega vira smo pa zvedeli, da se to ne bo zgodilo, ker se hoče sanacija izvršiti na drug bolj socialen način. Pač pa se onim novoupokojencem, ki so dobivali nekakšne deklade iz pokrajinskega sklada in ki so jim bile pred kratkim odvzete, ne bo moglo dati doklad, ker jim po zakonu ne pripadajo. Pač pa bodo najbrž morali oni novoupokojenci, ki še niso stari 50 let, iti še enkrat na zdravniški pregled. Teh pa itak ni mnogo. Zanimivo je tudi, da se primanjkljaj izkazuje tudi pri pokrajinskem skladu za rudarje. Sedaj se je v ta fond stekal prispevek rudnika od vsake tone premoga 5 Din. Odkar je pa bivši režim posegel s prsti vmes z neko drugo naredbo, se je ta dotok tega davka ustavil. TPD ta petdinarski davek sicer še pobira, in če bi se naredba izpremenila, bi ga družba tudi takoj vplačala, vse pa izgleda, ker ni zakonite podlage, da ji tega ne bo treba storiti. Znakovi si bo tako prihranila okoli 2 in pol milijona Din.

V kočevskih revirjih gospodari revščina. Meseca februarja se je v kočevskem rudniku položaj nekoliko zboljšal, ker so imeli rudarji 10 delovnih dni. Mnogo slabše je bilo v januarju, še slabše v decembru. Plačilni listki so bili takile: Zasluzek 1 in 2 tretjini šilta po 37 Din je 60.12 Din. V času od 16. do 31. decembra. Odbitki: 1. Provizijska blagajna 50 Din. 2. Delavska zbornica 3 Din. 3. Brezposelni fond 0.75 D. 4. Uporaba krušne peči 0.76 Din. 5. Razsvetljavica 2 Din. 6. Trošarina in električna luč 2.62 D. 7. Zadruga vrtec in godba 1 Din, skupaj 59.53 Din. Čista plača v 14 dneh tedaj natanko 0.59 Din. — Nič ni čudnega, da so morali rudarji prositi po vaseh za krompir, repo, fižol itd. itd. Prizadeti so bile zlasti družine z otroki. Tako se je zgodilo, da je sila priklopela do viška 16. januarja, ko se je delavstvo že namenilo v jame — umirat po vzgledu svojih trboveljskih tovarišev. Naročil je bilo namreč samo za 230 ton. V zadnjem trenutku se je vendarle posredilo funkcionarjem JRZ uspeti s svojimi intervencijami v Beogradu. Prispelo je telefonsko na-

Iver-Kolenc:

Denar.

Sodobni roman.

9

— Kaj praviš? — je zategnjeno vprašal Muzard. — Soléme je lakomnež? Misliš, da ga mika Ivankina bogata dota?... Ne verjamem! On je sicer velik lenuh in si želi udobnosti, a ljubezen do deklice mu je nad vse... Sicer pa ti nočem nasprotovati, ker ti si prorok...

Sedaj se je starka vmešala v pogovor.

— Videla sem, da je tvoj obed nedotaknjen. Ali še nisi obedoval?

Duhovnik je moral priznati, da je še tešč.

— Brž v kuhinjo! — je velela starka. Stala je, pograbila vnuka za roko in ga peljala proti kuhinji. Muzard je šel za njima.

V kuhinji jih je sprejel oster vonj. Na plinskem kuhalniku se je pražilo meso. Bilo je že čisto črno.

— Oh, vse je zgorelo — je vzkliknil Pavel.

— In to je tvoj obed? — je vprašala starka in je očitala uprta svoje oči v vnuka.

Muzard je z nasmeškom odkimaval.

— Slabo se hraniti in se popolnoma zanemarjati, to je grešno mrtvičenje.

Duhovnik je odgovoril:

— Poznam desetine delavcev, ki imajo neprimerno slabšo hrano ko jaz, a vendar opravljajo najtežje posle. Poznam tudi take, ki gredo spat brez večerje in take, ki so radi pomanjkanja sušičavi... a vi bi hoteli, da bi se jaz, njihov pastir, hranil s pečenimi piščanci?

— Oprosti, ljubi otrok! — je zašepetala babica. Vnukove besede so jo do solz ganile.

Muzard pa se ni dal tako hitro ugnati.

— Pri teh izdatkih, ki jih imaš, bi mogel imeti mnogo boljšo hrano, če bi v kuhinji imel človeka, ki bi vestno vršil kuharske posle, ne pa samo opletal z jezikom.

Nato se je obrnil k starki in ji je začel z vmeno dopovedovati:

— Poslušajte, gospod! Pavel bi moral vzeti k sebi mladega služabnika, ki bi ga ljubil in bi se z ljubeznijo briga za njega.

Govoriti je začel nato o Vineti, o njenem bratu Dezideriju.

— Nineta je dobra delavka in njen brat vesten fant — se je zlagal na koncu svojega pripovedovanja.

— Ti hočeš, da bi jaz živel ko kak knez! — je dejal duhovnik. — Iz tega ne bo nič! Sicer pa služabnika sploh ne morem vzeti, ker nimam zadostnih sredstev.

— Izdatke za služabnika prevzamem nase — je izjavila starka.

Župnik Naim je nato začel hudo borbo s samim seboj. Prepričan je bil, da bi moral odbiti starkino ponudbo, a ni si upal, ker je vedel, da bi dobro babico, ki ga je nadvse ljubila, silno žalil. Pristal je in se starki zahvalil.

Babica ga je nato silila, naj se vsede za mizo. Sama pa je začela nositi krožnike, pribor in kruh na mizo. Postreči je hotela svojemu vnuku, ki ga je v družini običajno nazivala: »Angel Kristusov.«

— Babica, prosim lepo, ne trudi se — se je branil duhovnik. — Vsedi se raje in počivaj!

Starka ni odnehala.

Muzard se je poslovil.

— Zelo rad bi prebil en večer pri tebi — je dejal Naim ob slovesu — a ne morem, ker ob večerih zbi-

ram otroke k rožnemu vencu. Ko bi ti vedel, kako je v naši cerkvi lepo, ko otroci molijo...

— Rad bi bil star osem let — je odvrnil Muzard — in bi rad ob večerih sedel v klopi tvoje revne cerkvice... Tvoji župljani so zelo srečni.

— Še nekaj — se je obrnil na stopnicah. — Ne pozabi na ubogega Solémeja. Ena tvoja beseda bo dovolj za omehčanje Ivankine tete.

— Dvomim o njegovi iskrenosti! — je resno odvrnil duhovnik.

— Jamčim zanj ko zase — se je udaril Muzard po prsih.

— O, ti si drugačen! — se je nasmehnil Pavel. Čez čas je nadaljeval.

— Danes — jutri se boš tudi ti zaljubil in takrat bo tvoje npravo življenje dovršeno. Ta dan mora hitro priti! Potem se več ne bom bal zate, ker bo tvoja ljubezen čista. Kar slutim lepoto one ljubezni, ki se bo skrivala v tvojem srcu.

— Zaljubiti se?! — je vprašal Muzard. — Jaz ne ljubim žensk in sem sklenil, da se ne bom —

— Nesrečnež! — ga je prekinil duhovnik. — Proč s takimi sklepi! Jaz jih ne maram.

Muzard se je obrnil in šel. Prijateljeve besede so zbudile v njem nevoljo.

Med potjo proti uradu se je spomnil, da še ni prečital najnovejše številke »Pošte«. Potegnil jo je iz žepa in jo je začel preglejevati.

Slučajno je našel članek, ki je priklenil nase njegovo pozornost. Članek je govoril o delavskih plačah. Napisan je bil z velikim sočutjem in ljubeznijo. Iz radovednosti je pogledal podpis. Pod člankom je stalo ime: Andrejina Ormans.

Tedaj se je spomnil na mlado pisateljico, ki ji je nekajkrat izplačal nagrado za članke. Bila je mala črnka, prikupljivega obraza in velikih plavih oči.

ročilo se za 600 ton premoga, tako da je bilo delavstvo rešeno vsaj najhujšega. Število rudarskega delavstva se je z neprestanimi redukcijami že tako znižalo, da ne dosega več številke sto. In vendar so dani vsi pogoji, da bi rudnik v drugačnih razmerah lahko prosperiral. Saj je premog iz Kočevja najcenejši med vsem premogom, kar ga je država nabavljala za svoje potrebe! Kočevje z okolico stagnacijo pri rudniku zelo občuti. Kmet nima komu kaj prodati, ne obrtnik, ne trgovec. Upajmo, da se bodo razmere nekoliko zboljšale, ko bode pričela delati nova tekstilna tovarna.

Kako je s šentjanskimi rudarji. Rudarji v premogokopu št. Janž na Dolenjskem delijo žalostno usodo z drugimi slovenskimi trpini v rudarskih revirjih. Preteklo nedeljo so imeli shod, ki ga je sklicala Jugoslovanska strokovna zveza. Prišlo je nad 200 rudarjev. Govoril je znani borec za pravice rudarjev in član banskega sveta g. Križnik iz Trbovelj. Podal je poročilo o zmanjšanju dobav državnim železnicam in o delu banskega sveta, v katerem ima JSZ pet svojih zastopnikov. Glede dobav je stvar taka, da so slovenski rudniki v zadnjem času izgubili 15% dobav in da je treba čakati novega poročila, ki bo končno določal o državnih nabavah v slovenskih rudnikih. Obljuba za Črnomelj, po kateri se tamkajšnjemu rudniku ne bodo skrbile dobave, je izpolnjena, ne pa za št. Janž. Toda tudi šentjanski rudarji morajo živeti in zahtevajo, naj se dobave v njihovem rudniku ne skrijejo. Dalje je g. Križnik poročal o sanaciji Bratovskih skladnic. Poudarjal je, da se Bratovske skladnice ne morejo obdržati samostojno, temveč morejo izhajati le, ako se rudarsko zavarovanje pridruži bolniškemu zavarovanju v SUZOR-ju, ker 5500 po večini delno zaposlenih rudarjev ne more vzdrževati več kot 7800 starih upokojenih rudarjev.



Nujnost zavarovanja za starost in onemoglost.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je na svoji zadnji seji dne 17. februarja dotaknil vprašanja o zavarovanju za starost in onemoglost. Poslal je tudi resolucijo na socialno ministrstvo, da se uvede pravilnik k temu zavarovanju. Osrednji urad za zavarovanje delavcev ima itak že v zakonu zajamčeno pravico do zavarovanja za starost, treba je še samo k temu pravilnik.

Ker je misel za to skrajno potrebno zavarovanje sprožil OUZD, bi bilo želeli, da bi razne delavske korporacije stavile predloge glede pravilnika. Predloge naj bi posamezne delavske korporacije poslale okrožnemu uradu v Ljubljano, da jih on prouči in prilagodi enemu celotnemu predlogu, katerega bi potem poslal na socialno ministrstvo v odobritev.

Da je naravnost kričeča potreba po zavarovanju za starost, ni treba posebej poudarjati, le škoda je, da se ni v tem oziru že prej storilo potrebnih korakov. Če pomislimo, koliko bo manj brezposelnih po uvedbi tega zavarovanja, ko boste po dosluženih letih slabše moči uživale pokoj in prepuštile mesta mlajšim zaslužka potrebnim osebam. Vidimo, kako velik korak bo storjen za ublažitev socialnega vprašanja. Potem dalje: Koliko manj bo beraštva, ker so zdaj onemogli delavci prepuščeni beraški palici, brez vsake podpore ali pokojnine primorani, da gredo prosjači, če hočejo še živeti. Po uvedbi zavarovanja bo vsak imel vsaj nekaj, na kar se bo lahko zanesel. Koliko bo manj občin. revežev in bodo s tem razbremenjene občine, se ne da preceniti. Na vse strani bi pomagano. Upamo, da se temu ne bodo protivili industriji in drugi delodajalci, ker pač vidijo krizo današnjega socialnega vprašanja, katere je največji vzrok ta, ker ni delavstvo starostno zavarovano. Želeli je, da to stvar, to akcijo podprejo vsi stanovi, delavci, delodajalci, razne zadruge, kakor tudi občine.

Tudi k drugim resolucijam, ki jih je okrožni urad sestavil in odobril na zadnji seji, je želeli, da se stavijo predlogi. Kakor o reformi del. zavarovanja, o zavarovanju dela s poljskimi stroji in

razširjenju bolnišnic. Marsikaj bo prišlo pametnega in koristnega iz nasvetov in predlogov od strani delavstva samega, kar bi uradu samemu se mogoče sanjalo ne bi. Velja načelo, več glav več ve. Vsebinsko resolucijo imate v zadnji »Del. front« št. 8 in v »Slovencu« z dne 18. februarja. Bodimo graditelji boljše bodočnosti.

Tako je prav! Ko sem zadnjič bral dopis v zadevi skupne delavske organizacije vseh krščansko mislečih delavcev, sem se tega zelo veselil. Dajte se naprej nas obveščati, kako ti razgovori napredujejo, da bomo podučeni o tem vsem. — Ta dopis objavljamo samo zato, da pokažemo, kako delavstvo brezpogojno hoče, da se spor v celoti likvidira in se ustvari enotna organizacija. Delavstvo gre s tistimi, ki bodo dvignili zastavo nekompromisnih krščanskih načel v reševanju socialnega vprašanja.

Učite se od nasprotnikov! Naši nasprotniki marksisti so vsi složni v boju zoper naše organizacije in zoper naše časopise. In kako so požrtvovalni! Teden za tednom objavljajo, kako se njihov tisk širi. Vsak časopis, ki prihaja v kako hišo, je stalen agitator za ideje, ki jih zastopa. Zavedajte se važnosti katoliškega delavskega tiska in bodite agilni, kakor so naši nasprotniki agilni!

Slovenjgradec. Redni občni zbor Strokovne skupine delavcev JSZ v Slovenjgradu se je vršil v nedeljo 23. februarja ob pol 10. uri dopoldne v Zadržnem domu z naslednjim dnevnim mredom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo zastopnika centrale. 4. Volitve novega odbora in preglednikov. 5. Predlogi in slučajnosti. Potreba je, da še drugi delavci spoznajo pomen potrebe delavskega organizacije, ki ki naj bi bila edina zastopnica vsega delavstva. V preteklem letu je število članov naše skupine naraslo, kar pomeni, da so se nekateri le začeli zanimati za delavske organizacije. V prihodnjem letu pa naj bi se delavstvo že toliko zavedalo, da bi število članstva naše skupine naraslo vsaj za 100%. Potem bi se pa že dalo marsikaj doseči za zboljšanje delavskega položaja v tuk. okolišu, kar je v nekaterih obratih nujno potrebno.

Kranj. Pretekli četrtlet smo imeli pri nas zanimivo in važno delavsko predavanje v našem Prosvetnem domu. Predaval je g. Smersu Rudolf iz Ljubljane »o današnji Rusiji«. Predavatelj je v jedrnatih besedah orisal nazore boljševizma, potek ruske revolucije in sadove te revolucije. Orisal je življenje delavstva in kmetov, orisal položaj žene in družine, orisal boj proti Bogu in veri, pokazal na silni ruski militarizem itd. itd. Predavanje so spremljale skioptične slike, ki so nazorno pokazale na vse grozote, ki jih je in ki jih še doživlja bratski slovenski narod. Predavanje so posetili tudi nekateri znani naši marksisti, ki se sicer navdušujejo za ruski »delavski raj«. Začudila jih je posebno ugotovitev, da se je nad polovico avstrijskih socialistov, ki so zbežali po znanem puču v Rusijo, že vrnilo nazaj v Avstrijo, kljub temu, da jih je doma čakal zapor. Raje so v zaporu v domovini, kot »na svobodi« v Rusiji.



Brezposelnost v Celju. Na celjski borzi dela beležijo znaten porast brezposelnosti. Število teh revežev je poskočilo na 781 oseb. Na novo se je prijavilo 248 brezposelnih delavcev iz Vošnjagove tovarne v Šoštanju.



Orgle brez piščali. Tudi v Franciji so sedaj po mnogoletnih poskusih izdelali

električne orgle, ki ne bodo imele piščali. Fizik prof. Armand Gilvelet in pa izdelovatelj orgel Coupleux sta zgradila godalo, ki je na zunan podobno navadnim orglam, le da ima namesto piščali električno napeljavo v napravljenih ceveh. Glas teh električnih orgel bo potem kreplil poseben zvočnik.

Voditelj poljskih komunistov pobegnil v Rusijo. Oblasti na Poljskem so že nekaj časa iskale voditelja komunistične skupine, katero so odkrili. Sedaj so doglani, da se je pisal kolovodja Jedlowski, ki je pobegnil v sovjetsko Rusijo, kjer so ga takoj imenovali za poveljnika brigade tankov.

Židovski svetovni kongres. V Parizu je zboroval pred kratkem izvršilni odbor židovskih delegacij glede židovskega svetovnega kongresa. Razgovorov so se udeleževali odposlanci Anglije, Francije, Italije, Poljske, Grčije, Belgije, Čehoslovaške in Amerike. Enoglasno je bilo sklenjeno, da se skliče židovski svetovni kongres avgusta 1936. Kje ravno bodo zborovali židje iz celega sveta, še ni določeno.



KAKSEN NAJ BO DELAVSKI SPORT.

Prejeli smo naslednje pismo: Gospod Urednik! Prav je, da je »Delavska fronta« otvorila tudi sportni kotiček. Saj je zlasti med delavsko mladino večina takih, ki se za sport živo zanima, če že sama aktivno ne deluje v kaki sportni organizaciji. Le pogledimo sportne tekme. Med gledalci je največ takih, ki pripadajo delavskemu razredu, med aktivnimi sportniki pa zopet večina delavcev, rokodelcev. Je že tako, da delavec ljubi borbo, saj je celo njegovo življenje en sam nepretrgan boj za obstanek. Sport je danes za delavstvo tako važen činitelj, da ga nihče ne sme prezirati. V tem pogledu nam služijo kot zgled lahko marksisti. Iz sporta so napravili politično organizacijo. Vrste svojih političnih pripadnikov skušajo predvsem pomnožiti s pomočjo sporta. Mladino, ki bi jim morda drugače okrenila hrbet, zgrabijo najprej v svoje sportno društvo, kjer se v družbi kmalu preokrene ter preide potem polagoma tudi v ostale marksistične organizacije. Na ta način zastupljajo marksisti delavsko mladino polagoma ter se kot sredstva poslužujejo tudi sporta. Zopet pa je za delavca težko, da bi se vsiljeval v razne sportne organizacije, kjer se ga gleda nekako od zgoraj navzdol. Zalibog je večina naših klubov danes takšna. Nekaj mladih gospodičev tam komandira in vsakega, ki se nekoliko slabše oblečen in žuljavih rok štuli v njihove vrste, ker bi tudi rad krepil svoje telo, pa gledajo od strani. Hvala Bogu je v tem oziru postalo zadnja leta nekoliko boljše. Imamo sedaj v naših mestih organizacije, v katerih sodelujejo pripadniki vseh stanov res kot sportniki. V vodstvu teh klubov so tudi delavci, aktivni sportniki pa so delavci, uradniki, dijaki. Ravno te organizacije danes najlepše napredujejo in dosegaajo najboljše sportne uspehe. V Ljubljani je to sportni klub Planina, v Mariboru Maraton, v Celju Jugoslavija, imamo ga tudi na Jesenicah ter so iz njega izšli naši najboljši smučarji in kmalu se bodo osnovala take sportne organizacije tudi v drugih mestih. Vabimo delavsko mladino, da pristopa v ta sportna društva, ker bo našla v njih vse, kar danes mlad sportnik zahteva: Najboljšo sportno vzgojo in pravo tovarništvo med sportniki.

Skakalne tekme na Planici. V nedeljo dne 15. marca se bodo vršile na Planici na Gorenjskem velike skakalne tekme na največji smuški skakalnici na svetu. Lani so skakači dosegli na tej skakalnici 99 m, letos so prepričani, da bodo skakali nad 100 m. Skakalnica

v Planici je sedaj že svetovno znana. Ker je pričakovati izrednega obiska k omenjenim tekam, bo vozilo v Planico veliko število posebnih vlakov. In sicer vozijo vlaki iz Ljubljane, Beograda, Zagreba, Maribora, iz Avstrije in iz Italije. Vozne cene bodo zelo nizke ter bo na primer stala iz Maribora na Planico ter nazaj le 75 Din. Vsaka karta bo imela tudi številko sedeža, tako da bodo vsi potniki lahko sedeli.

Smuške tekme na Zelenici. Preteklo nedeljo so se vršile na Zelenici nad Trzinom smuške tekme za pokal tovarne Glanzmann in Gassner. Zbral se je cvet našega smučarstva, ki je tekmoval na izredno težki progi. Med tekmovalci je bila skoro kompletna naša olimpijska vrsta za alpsko kombinacijo. Tekma je dala sledeče rezultate: 1. Novak Jože TK Skala (Jesenice) 3.51 ena petinka. — 2. Heim Hubert (isti klub) 3.53 ena pet. (Med tekmo je imel smolo, da se je zapletel v neko grmovje in mnogo izgubil.) — 3. Urbar Slavko (isti klub) 4 min. — 4. Praček Ciril (isti klub) 4.02. (Med tekmo se je zapletel v Lavičko, ki si je zlomil nogo. Praček je zaradi tega seveda izgubil precej dragocene časa.) — 5. Ankele Rika (SK Tržič) 4.29 ena petinka. — 6. Čarman Frenk (SK Tržič) 4.31. — 7. Katnik Lojze (SK Skala, Jesenice) 5.09.

Banovinsko prvenstvo v rokoborbi se je vršilo preteklo nedeljo v Mariboru. Rezultati so bili naslednji: Bantam: 1. Dolinšek, 2. Uranker, 3. Ulsuperger; perolahka: 1. Babič; lahka: 1. šifer, 2. Vobič; polsrednja: 1. Ivanič, 2. Sernko; srednja: 1. Blatnik, 2. Jakopič; polteška: 1. Pirher. Tekmovanju so prisostvovali predsednik Težkoatlatske zveze dr. Marinkovič in glavni tajnik Rihter iz Zagreba ter podpredsednik zveze dr. Wankmüller iz Maribora. Tekmovanje, ki je, kakor običajno v Mariboru, funkcioniralo brezhibno, so vodili g. Rihter iz Zagreba ter Franjo Kramberger in Franjo Kerič iz Maribora. V zvezi z izvedenim prvenstvom dravske banovine bo v nedeljo dne 15. t. m. v Mariboru tudi prvenstvo države, in sicer v kategorijah bantam, srednji in polteški. Ob tej priliki bo Maribor pozdravil v svoji sredi tudi naše olimpijske kandidate težkoatlatske.

Nogometni drobiž. Tekme za prvenstvo LNP so se minulo nedeljo nadaljevale. V Ljubljani sta se srečala SK Celje in SK Ilirija. Tekma je prinesla presenečenje, ker so Celjani odpravili Ilirijane s 1:0. — V Celju se je vršila tekma med Atletiki in mariborskimi Rapidom. Tudi tu so bili Celjani zmagoviti. Atletiki so premagali Rapidovce s 2:1. Tekma med SK Jugoslavijo (Celje) in SK Retjem (Trbovlje) se je končala neodločeno 1:1.

IZ UPRAVE.

Vsi oni, ki si želite imeti od začetka izhajajoče številke »Delavske fronte«, vam še lahko ugodimo. Sporočite nam, in ako nimate položnice, nas tem potom tudi na to opomnite. Kmalu pa ne bo več na razpolago prvih števil, zato si jih pravočasno poskrbite. Vsak zaveden katoliški delavec si naj vzame v dolžnost, pridobiti vsaj enega naročnika za »Delavsko fronto«. Poleg svojega krščansko-strokovnega glasila ki ga imate, imejte tudi list »Delavsko fronto«, ki vam hoče odkriti cilje krščansko svetovnega nazora in ki vam odkriva za delavstvo pogubonosno delovanje marksizma in komunizma. Slovenskemu in jugoslovanskemu delavstvu je potreba izobrazbe, zavednosti in spoštovanja samega sebe in svojega stanu. To najdte v svojem krščansko-delavskem tisku, v katerem smo hvala Bogu pred kratkim napredovali z dosego izdajanja tako potrebne in težko pričakovanega lista »Delavska fronta«. Če vas kdo odgovarja od naročanja, ne dajte se pregovoriti. Bodite kakor skala, ki je noben vihar ne premakne. Po delih in zlobnih namerah onih, ki vas hočejo odvrniti od naročanja in sploh čitanja »Delavske fronte«, boste spoznali, kako malo je v njih iskrenosti. O stališču, ki ga zavzema »Delavska fronta«, ste se že lahko prepričali. Zahtevajte po vseh brivnicah in gostilnah »Delavsko fronto«.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrtega jutraj in jih je treba plačati naprej.

Zastavne liste, zlato in srebro kupuje Grajski urar g. Jan, Maribor, lastna popravilnica.

III.

— Dragi prijatelj, nekaj ti moram povedati...

S temi besedami je nagovoril Ivan Soléme Muzarda ob vstopu v urad.

— Nimam časa — je zagodrnjal Muzard, ne da bi dvignil galvo, ki jo je sklanjal nad polo, popisano z dolgimi stolpci števil.

— Nasajen je ko sršen, če ga dražiš — je polglasno zamomljal Soléme.

Vsedel se je in čakal, da bi prijatelj končal z delom.

Muzard je čez kakih deset minut dvignil glavo in vprašaje pogledal prijatelja.

Soléme je vstal in stopil k Muzardovi pisalni mizi.

— Čuj — je začel. — Ciprijan Loche je povabil na večerjo šefa in mene. Naročil mi je, naj ti povem, da bi tudi tebe rad videl... Ali veš, da si čudak? Povsod hočeš biti zadnji, skrivaš se in živiš ko puščavnik. Bežiš pred družbo, a ljudje tekaajo za teboj, ko da bi bil kak minister.

Muzard se je samo nasmehnil.

— Ali bi šel na večerjo, če bi te Loche povabil? — je vprašal Soléme.

— Stvar je že v redu — je odvrnil Muzard. — Loche je bil pred eno uro tukaj in me je povabil.

— In kaj si storil? — je radovedno vprašal prijatelj. — Si sprejel povabilo?

— Da — je odgovoril Muzard z nasmeškom, ki je iz njega zvenela neka topla veselost. — Sprejel sem povabilo, ker sem radoveden na to, kake namene ima Loche s to večerjo.

Na telefonu se je oglasil zvonec in Muzard se je nagnil k aparatu.

Soléme je ujel le pretrgane besede, ki jih ni mogel spraviti v zvezo.

— Da, dobro... Čez eno uro pridem po vas — je odgovoril Muzard in je odložil slušalo.

Nato se je obrnil k prijatelju in je dejal:

— Lucijan Gérard je telefonil. Tudi on je dobil povabilo in me je prosil, naj pridem po njega in ženo.

— Hm! Hm! — je zamomljal Soléme — Za tem povabilom se nekaj skriva.

Muzard je zaklenil blagajno in predale pisalne mize. Oblekel se je, vzel klobuk in prijatelja sta zapustila pisarno. Zunaj sta se ločila in hitela vsak na svoj dom.

Muzard je doma pregledal svojo garderobo. Pregled je bil kaj hitro pri kraju, ker je bila garderoba zelo revno založena. Med oblekami ni bila nobena primerna za tako slavnostno večerjo. Mož si radi tega ni belil glave. Izbral je obleko, ki se mu je zdela najboljša.

— Loche mi je rekel, — si je momljal — da ne bo nikakih ceremonij.

Obleko je položil na posteljo in jo je nekaj časa ogledoval. Naposled se je hudomušno zasmehal:

— Moj dragi, stari Loche, hotel si, da pride na večerjo neznanen, raztrgan uradnik; prišel bo!

Naglo se je oblekel, vzel rokavice in klobuk. Nato se je bežno pogledal v ogledalu, se nasmehnil samemu sebi in odšel proti stanovanju prijatelja Gérarda.

Ob Muzardovem vstopu v Gérardovo delavnico je Odeta stala pred ogledalom in se česala, mož pa je stal za njenim hrbtom in jo je priganjal, naj hiti. On je bil pripravljen. Na sebi je imel salonsko obleko, na nogah lakaste čevlje. Kritično oko je moglo prvi hip presoditi, da so imeli čevlji in vsi kosi obleke za seboj večletno zgodovino.

V kotu delavnice so se igrali trije otroci.

Odeta, ki ni mislila, da bo prijatelj tako hitro

prišel, je zardela. Nerodno ji je bilo, da jo je Muzard našel v takem položaju in je zbežala iz delavnice.

— Moja uboga Odeta — je rekel slikar žalostno — že zdavnaj sanja o sobici za toaleto, ki je menda nikdar ne bo imela. Kaj hočeš, stanovanje je tako majhno, da se jedva stisnemo v njem, in kakorkoli si Odeta prizadeva, da bi naredila iz njega elegantno stanovanje, vendar ostane otroška soba, salon in garderoba obenem.

— Koliko nepotrebne muke za prazen nič — je pripomnil Muzard omalovaževalno.

— Sicer pa ali v tej sobi ni dovolj lepo? — je vprašal Gérard.

— Pač! — je priklimal Muzard. — Radi tega pa se mi zdi neumno, da se hočete kazati bolj bogate kakor ste v resnici. Čemu lišpanje in opičje posnemanje drugih — premožnejših?

— Kaj hočeš! — je nekam žalostno skomignil umetnik — Odeta ima odlične prijateljice, obiskuje sijajne salone, vidi bogate toalete, lepa stanovanja...

— Da! — ga je prekinil prijatelj. — Vse so enake. Veljati hočejo za kraljice, čeprav jim čisto primanjkuje vsakdanjega kruha.

V tem hipu se je vrnila v sobo Odeta. Muzard je utihnil. Okrog ust mu je zaigral trpek smehljaj. Svojo prejšnjo trditev je videl uresničeno pred seboj. Odeta, ki čisto ni vedela, kje bi vzela denar za živila, stanarino in druge potrebščine, je stala pred njim ko kaka kraljica v krasni črni obleki, narejeni po naj-novejšem pariškem kroju.

Zakonca sta poljubila otroke. Zabičala sta jim, da morajo biti pridni in ubogati služkinjo.

Nato je trojica odšla.

V vozu je Muzard nadaljeval svoj prejšnji govor.

(Dalje sledi.)